

Sygn. akt II CSK 293/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa A. N.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 marca 2014 r.

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 9 października 2012 r.

1. uchyla zaskarżony wyrok w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 592 (pięćset dziewięćdziesiąt dwa) zł z ustawowymi odsetkami od 19 marca 2012 r. oraz kwotę 227 (dwieście dwadzieścia siedem) zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a także zasądzającej kwotę 165 (sto sześćdziesiąt pięć) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i w tym zakresie oddala apelację,

2. nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P., po rozpoznaniu na skutek apelacji sprawy z powództwa A. N. przeciwko Powiatowi K. o zwrot nienależnej opłaty za wydanie karty pojazdu, pobranej - na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310) - przed wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.), postanowieniem z dnia 2 grudnia 2011 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w K. i pozew odrzucił z powodu niedopuszczalności drogi sądowej.

A. N., uznając ten wyrok za niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. wytoczył powództwo przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w P. o naprawienie szkody, żądając zasądzenia kwoty 592 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2010 r., stanowiącej sumę kwoty 425 zł pobranej przez organ administracji za wydanie karty pojazdu oraz kwoty 167 zł stanowiącej koszty poniesione w postępowaniu sądowym.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu tej sprawy na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 24 maja 2012 r. oddalającego powództwo, wyrokiem z dnia 9 października 2012 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną kwotę 592 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 marca 2012 r., oddalając powództwo w pozostałej części, tj. w zakresie odsetek za wcześniejszy okres. Według tego Sądu należało uznać - w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r. (III CZP 24/12, OSNC 2013, nr 1, poz. 5), za niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. postanowienie Sądu o odrzuceniu pozwu. Sąd Apelacyjny przyjął, że kwestionowane przez powoda postanowienie naruszało prawo w sposób kwalifikowany, elementarny i oczywisty oraz godziło w konstytucyjne prawo powoda do sądu przewidziane w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Okoliczność, że powód może dochodzić w postępowaniu administracyjnym zwrotu nienależnie pobranej opłaty za wydanie karty pojazdu pozostała bez wpływu na ocenę przyjętą przez Sąd Apelacyjny.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła naruszenie art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. przez przyjęcie, że wydanie zakwestionowanego postanowienia o odrzuceniu pozwu stanowiło niezgodne z prawem działanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. przez uznanie, że skutek wydania tego postanowienia powód poniósł szkodę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przed dniem 1 stycznia 2010 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego prezentowany był pogląd, że dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia roszczenia o zapłatę, którego podstawę stanowi nienależnie pobrana opłata za wydanie karty pojazdu, określona w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu - Dz. U. Nr 137, poz. 1310 (uchwała SN z dnia 16 maja 2007 r., III CZP 35/07, OSNC 2008 r., nr 7 – 8, poz. 72, uchwała NSA z dnia 4 lutego 2008 r., I OPS 3/07, ONSAiWSA 2008, nr 2, poz. 21).

W uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu pozwu Sąd Okręgowy w P. uznał, że po wejściu w życie wspomnianej ustawy o finansach publicznych, dotychczasowe orzecznictwo dopuszczające drogę sądową w tych sprawach straciło na aktualności. Sąd ten podkreślił, że w świetle wspomnianej ustawy opłaty za kartę pojazdu stanowią niepodatkowe należności budżetowe w rozumieniu art. 60 ust. 7 tej ustawy, a określone w przepisach Ordynacji podatkowej zasady, tryb ustalania nadpłaty i reguły jej zwrotu mają odpowiednie zastosowanie do opłat za kartę pojazdu. Do rozpoznania sprawy o zwrot nadpłaty za kartę pojazdu, wszczętej – jak w przypadku powoda – po dniu 1 stycznia 2010 r. jest więc właściwy - jak podkreślił Sąd Okręgowy - organ administracji publicznej (art. 2 § 3 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny, uznając postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu pozwu jako oczywiście naruszające prawo powołał się na uchwałę z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 24/12, w której Sąd Najwyższy, przyjmując dopuszczalność drogi sądowej w takich sprawach, uznał, że do opłat za wydanie karty pojazdu nienależnie pobranych przed dniem 1 stycznia 2010 r. nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 1 stycznia 2010 r. o finansach publicznych.

W skardze kasacyjnej skarżący trafnie podniósł, że sam fakt podjęcia tej uchwały dowodzi, że spełnione zostały przesłanki z art. 390 k.p.c., który stanowi podstawę skierowania do Sądu Najwyższego przez sąd rozpoznający sprawę zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości celem jego rozstrzygnięcia.

Już z tych względów nie można podzielić stanowiska Sądu Apelacyjnego, że wydane przez Sąd postanowienie o odrzuceniu pozwu stanowiło oczywiste, rażące i kwalifikowane naruszenie prawa. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej zasadnie podkreślono, że za niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. uznać można wyłącznie orzeczenia niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Takie restryktywne rozumienie pojęcia „niezgodność z prawem” w odniesieniu do deliktu judykacyjnego, prezentowane jednolicie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (np. wyrok SN z 24 czerwca 2010 r., IV CNP 114/09; wyrok SN z 23 listopada 2011 r., IV CNP 14/11, wyrok SN z 2 grudnia 2010, I CNP 4/10) potwierdzone zostało przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 17 listopada 2012 r., SK 4/11 (OTK-A 2012/8/97, Dz.U.2012/1104), który uznał, że art. 424¹ § 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z powołanych przyczyn zarzut naruszenia art.417 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. przez uznanie, że postanowienie Sądu o odrzuceniu pozwu stanowiło niezgodne z prawem działanie przy wykonywaniu władzy publicznej, uznać należało za zasadny.

Trafny jest także zarzut naruszenia art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. przez uznanie, że wskutek wydania postanowienia o odrzuceniu pozwu powód poniósł szkodę. Stwierdzając jej wystąpienie Sąd Apelacyjny, nie kwestionując możliwości dochodzenia przez powoda na drodze administracyjnej zwrotu nienależnego świadczenia, wskazał, że między trybem administracyjnym oraz

sądowym istnieją odmienne przepisy i procedura, a ponadto między statusem powoda w obu postępowaniach istnieje różnica. Sąd Apelacyjny podkreślił także, że wybór sposobu dochodzenia zapłaty za niesłusznie pobraną opłatę należy do powoda.

Odnosząc się do tak zaprezentowanego wyводу zaznaczyć należy, że wskazane w nim okoliczności nie mają nic wspólnego z metodą stwierdzania szkody nakazującą porównanie stanu majątku poszkodowanego ze stanem, jaki by istniał, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Trafnie skarżący wskazał, że odrzucenie pozwu nie unicestwiło roszczenia powoda, bowiem organy administracyjne nie mogą – zważywszy na treść art. 66 § 4 k.p.a. oraz art. 171 § 4 Ordynacji podatkowej – odmówić rozpoznania podania powoda o zwrot nienależnie pobranego świadczenia.

Z przytoczonych względów należało uchylić zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny, uwzględniając częściowo apelację powoda, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 24 maja 2012 r. oraz zasądził koszty procesu, i w tym zakresie oddalić apelację (art. 398¹⁶ zd. 1 k.p.c.). O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na względzie charakter sprawy, wywołującej wątpliwości w judykaturze.